

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.3.2021 г.
COM(2021) 143 final

2018/0254 (COD)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**съгласно член 294, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския
съюз**

относно

**позицията на Съвета във връзка с приемането на Регламент на Европейския
парламент и на Съвета за създаване на Европейски фонд за отбрана**

(текст от значение за ЕИП)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

съгласно член 294, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз

относно

позицията на Съвета във връзка с приемането на Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски фонд за отбрана

(текст от значение за ЕИП)

1. КОНТЕКСТ

Дата на предаване на предложението на Европейския парламент и на Съвета (документ COM(2018) 476 final – 2018/0254 COD):	13 юни 2018 г.
Дата на частичния общ подход на Съвета:	19 ноември 2018 г.
Дата на първата тристранна среща:	16 януари 2019 г.
Дата на втората тристранна среща:	5 февруари 2019 г.
Дата на третата тристранна среща:	19 февруари 2019 г.
Дата на доклада за напредъка, отразяващ общото разбиране, постигнато на третата тристранна среща в Комитета на постоянните представители:	27 февруари 2019 г.
Дата на позицията на Европейския парламент на първо четене:	18 април 2019 г.
Дата на съгласието на Съвета за преразглеждане на мандата за преговори:	30 септември 2020 г.
Дата на четвъртата тристранна среща:	30 ноември 2020 г.
Дата на петата (окончателна) тристранна среща:	14 декември 2020 г.
Дата на политическото споразумение в Комитета на постоянните представители:	18 декември 2020 г.
Дата, на която Комисията по промишленост, изследвания и енергетика (ITRE) на Европейския парламент гласува за одобряване на компромисното споразумение:	14 януари 2021 г.
Дата на приемане на позицията на Съвета на първо четене:	16 март 2021 г.

2. ЦЕЛ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА

През последните десет години геополитическият контекст на Европейския съюз (ЕС) се промени коренно. Положението в световен план и в съседните на ЕС региони е нестабилно, а ЕС е изправен пред сложна и изпълнена с предизвикателства среда, в която се появяват нови заплахи, като кибернетичните атаки и други хибридни заплахи, а същевременно се завръщат и други по-конвенционални проблеми.

Европейската отбрана и европейската отбранителна промишленост са изправени пред съществени пазарни недостатъци, дължащи се в известна степен на неоползотворен потенциал за икономии от мащаба (фрагментарност на националните пазари с един-единствен купувач) и на дублиране на ресурси на национално равнище. Търсенето е почти изключително от държавите членки, но техните бюджети за отбрана, по-специално тези за научноизследователска и развойна дейност (НИРД), бяха подложени на значителни съкращения през последните 10 години. Секторът е силно фрагментиран по протежение на националните граници, като са налице значителни припокривания, водещи до неефективност, т.е. до неизползване на икономии от мащаба и на изводите от минал опит. Въпреки съчетанието от нарастващи разходи и стагниращи или свиващи се бюджети за отбрана, планирането, разходването на средства за НИРД, поръчките и поддръжката на оборудване продължават в голямата си част да се осъществяват на национално равнище с много малко сътрудничество между държавите членки. Липсата на сътрудничество между държавите членки допълнително отслабва способността на отбранителната промишленост на ЕС да поддържа промишлените и технологични способности, необходими за запазване на стратегическата автономност на Съюза и за посрещане на неговите настоящи и бъдещи нужди в сферата на отбраната и сигурността.

Европейският фонд за отбрана (ЕФО) е замислен като инструмент за насърчаване на конкурентоспособността и иновативността на европейската технологична и промишлена база в сферата на отбраната и поради това допринася за стратегическата автономност на ЕС. Неговата цел е стартирането на програми за сътрудничество, които не биха били реализирани без финансовото участие на Съюза, както и осигуряването на необходимите стимули за засилване на сътрудничеството на всеки етап от индустриалния цикъл чрез подкрепа на научноизследователски и развойни дейности.

Особено много ще се насърчава значимото трансгранично участие на малки и средни предприятия в съвместни проекти. Това ще гарантира, че Фондът остава отворен за участници от всички държави членки въз основа на способността им да допринасят за постигането на неговите цели, независимо от техния размер и местоположение в Съюза.

3. КОМЕНТАРИ ОТНОСНО ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА

Позицията на Съвета отразява съгласието, постигнато по време на тристранните срещи. Най-важните промени, въведени в сравнение с предложението на Комисията, включват:

- *Бюджет:* Финансовият пакет за изпълнението на програмата за периода 2021—2027 г. възлиза на 7 953 000 000 EUR по текущи цени. Запазва се съотношението на разпределение на сумите на една трета за научноизследователски дейности и две трети за развойни дейности.
- *Продължителност:* Съгласува се срокът на действие на Европейския фонд за отбрана с продължителността на МФР за периода 2021—2027 г.

- *Управление:* Годишните работни програми на ЕФО и решенията за отпускане на средства по негова линия за научноизследователски и развойни дейности се приемат под формата на актове за изпълнение (двойна комитология), като се използва процедурата по разглеждане, при която проектът на акт за изпълнение не може да бъде приет, ако не е издадено становище. Фондът се изпълнява чрез пряко управление, но с дерогация в обосновани случаи могат да се изпълняват конкретни действия при непряко управление от органите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент; тази дерогация обаче не обхваща процедурата за подбор и възлагане.
- *Допустими действия:* Действията за разработване на смъртоносни автономни оръжия без възможност за съдържателен човешки контрол върху решенията за подбор и предприемане на бойни действия при извършване на нападения срещу хора не са допустими за подкрепа от Фонда, без да се засяга възможността за предоставяне на финансиране за действия за разработване на системи за ранно предупреждение и мерки за противодействие за отбранителни цели.
- *Револуционни технологии:* Минимум 4 % и максимум 8 % от финансовия пакет се разпределят за покани за представяне на предложения или за предоставяне на финансиране в подкрепа на революционни технологии в областта на отбраната, като по този начин се отбелязва увеличение на тавана от 5 %, първоначално предложен от Европейската комисия.
- *Собственост върху резултатите:* Задължително се изключват резултатите, които подлежат на контрол или ограничения от страна на неасоциирана трета държава или субект от неасоциирана трета държава, и задължително се отправя предварително уведомление до Комисията, като по този начин се ограничава свободата на преценка на Комисията при прилагането на тези условия за всеки отделен случай. Пояснява се, че регламентът за ЕФО не засяга свободата на преценка на държавите членки по отношение на политиката за износ на свързани с отбраната продукти. Допълва се, че държавите членки или асоциираните държави имат права на безвъзмезден достъп до резултатите от научноизследователски дейности, които са необходими за изпълнението на съвместни последващи дейности.
- *Консултация с ръководителя на проекта:* Заменя се изискването за информиране, първоначално предложено от Европейската комисия, с изискване за консултация.
- *Правила относно класифицираната информация:* Въвежда се възможност държавите членки да вземат решения относно специфична (национална или междуправителствена) рамка за сигурност за защита и работа с класифицирана информация, свързана с действието.
- *Етика:* Изпълняваните по линия на Фонда действия са в съответствие с приложимото национално право, право на Съюза и международно право, както и с етичните принципи, отразени и в съответното национално право, право на Съюза и международно право, включително по-специално международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право. За да се улесни постигането на компромис, Комисията заяви, че възнамерява да осигури насоки относно етиката в научноизследователската и развойната дейност в областта на отбраната за кандидатите, както и за независими

експерти, на които е възложено извършването на прегледи на етичните аспекти и оценки на предложенията.

- *Покриване на непреки разходи:* Непреките разходи могат да бъдат определени по един от два алтернативни начина, който трябва да бъде избран от бенефициерите (фиксирана ставка от 25 % или определяне въз основа на действителните непреки разходи). За да се улесни постигането на компромис, Комисията заяви, че ще спазва принципа на добро финансово управление (и следователно принципите на икономичност, ефикасност и ефективност), залегнали във Финансовия регламент.
- *Кумулативно, допълнително и комбинирано финансиране:* Заличава се хоризонталната разпоредба, първоначално предложена от Европейската комисия, тъй като фондовете със споделено управление, като например структурните фондове, обикновено са насочени към проекти с един бенефициер от една държава членка.
- *Отпуснати на държавите членки ресурси при споделено управление:* Съзакондателите не успяха да постигнат съгласие относно възможността за прехвърляне на средства със споделено управление към Европейския фонд за отбрана. За да се постигне окончателен компромис, съответният параграф беше заличен.
- *Защита на финансовите интереси на Съюза:* Добавя се съображение с препратка към общия режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза срещу нарушения на принципите на правовата държава.
- *Климат:* Актуализира се препратката към общата цел за разходи във връзка с климата за цялата МФР (първоначално 25 %) на 30 %.
- *Киберсигурност:* Заличава се препратката към Европейския център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността, запазва се препратката към съвместното съобщение относно киберсигурността.

Комисията счита, че постигнатото споразумение запазва целите на първоначалното предложение на Комисията.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията е съгласна с позицията на Съвета.